

Järven kunnostusmenetelmiä ja niiden vaikutuksia

Järven kunnostamisen tarkoituksena on sen tilan parantaminen. Rehevöityminen, mataloituminen ja umpeenkasvu ovat yleisimpiä kunnostustarvetta aiheuttavia ongelmia järvissä. Tilan pysyväksi parantamiseksi järveen tulevaa ulkoista ravinne- ja kiintoainekuormitusta pitäisi pystyä vähentämään. Järven sisäistä kuormitusta, joka tarkoittaa ulkoisen kuormituksen aiemmin tuoman jo sedimentoituneen fosforin palautumista levien käyttöön, pystytään vähentämään mm. hoitokalastuksella.

Ulkoisen kuormituksen vähentäminen

Ulkoista kuormitusta tulee kaikkialta järven valuma-alueelta, kuten metsistä, pelloilta ja asutuksesta. Yleisimpiä keinoja kuormituksen vähentämiseen ovat mm. suojakaistat, säätösalaajitus ja pintavalutuskentät, kosteikot ja laskeutusalttaat ja jätevesien käsittely. Toimenpiteiden vaikutukset näkyvät hitaasti, mutta järveen laskeutuvien ravinteiden ja kiintoaineen määrä vähenee, veden fosforipitoisuus vähenee, veden laatu paranee ja umpeenkasvu hidastuu.

Kosteikot ja laskeutusalttaat voivat pidättää valuma-alueelta huuhtoutuvia ravinteita ja kiintoainetta, jos mitoitus on riittävä. Kosteikkojen ja laskeutusalttaiden toimivuus perustuu virtausnopeuden pienemiseen, jolloin kiintoaine ja siihen sitoutuneet ravinteet laskeutuvat pohjalle. Kosteikot taasaavat virtaamahuippuja ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta sekä riistalintujen elinympäristöjä.

Vesikasvillisuuden niitto

Vesikasvillisuuden niitto parantaa järven esteettistä näköymää ja virkistyskäyttöä, mutta liiallisella niitolla heikennetään järven tilaa. Kasvillisuuden vähentämisellä umpeenkasvaneista salmista, jokisuista ja lahdista voidaan lisätä veden virtausta ja parantaa osaltaan myös veden laatua. Liiallisella niitolla puolestaan mm. tuhotaan kalojen ja lintujen lisääntymisalueita ja voimistetaan sinileväkukintoja.

Vesikasvit sitovat veden ravinteita. Vesikasvillisuuden tärkeän ekologisen merkityksen vuoksi kaikkien kasvien hävittämistä tulisi välttää, yleensä

parasta on, jos niitto suoritetaan laikuittain. Vesikasvien liiallista poistoa on syytä varoa erityisesti ojen suistoissa ja peltovaltaisilla rannoilla, koska ne sitovat valumavesien ravinteita. Jos kasvit poistetaan, ravinteet ovat esim. levien käytössä.

Leikattu kasvimassa on aina kerättävä pois vedestä.

Hoitokalastus

Runsa särkeikalakanta aiheuttaa ja ylläpitää järven sisäistä kuormitusta, veden korkeaa fosforipitoisuutta ja sinileväkukintoja. Siksi särkikalojen vähentäminen on tärkeä toimenpide rehevöitymisen vähentämiseksi.

Valikoivilla poistokalastuksilla ja muilla ravintokejuun kohdistetuilla toimenpiteillä, kuten kalojen istutuksilla ja kalojen elinympäristöhoidoilla, voidaan osaltaan estää järven tilan huononemista. Hoitokalastus on tärkeä sinileväkukintojen vähentämisen keino. Hoitokalastus parantaa veden laatua, kalaston rakennetta ja luonnon monimuotoisuutta, mutta onnistuakseen sitä tulee tehdä pitkäjänteisesti.

Ruoppaus

Ruoppaaminen on yksi mataloituneen rannan kunnostustoimenpide, joka parantaa rannan virkistyskäyttöä. Ruoppaustoimenpiteet tulee aina suunnitella huolellisesti, koska toimenpiteestä voi aiheutua haittavaikutuksia, kuten lyhytaikaista veden samentumista, ravinteiden vapautumista pohja-sedimentistä veteen, kalojen kutualueiden tuhoutumista, ranta-alueiden syöpymistä ja sortumista sekä maiseman rumentumista.

Ruoppausmassoja ei saa jättää toisen maa-alueelle tai vesijätölle ilman omistajan suostumusta. Ruoppausmassojen asianmukainen läjitys tulee varmistaa, jotta ne eivät pääse takaisin vesistöön tulvan, aallokon tai saateen aikana.

Lähteet ja linkkejä

Järven kunnostus

- https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Vesistöjen_kunnostus/Jarvien_kunnostus/Kunnostusmenetelmät
- <https://valonia.fi/materiaali/mokkilaisen-vesiensuojeluvinkit/>
- https://www.proagriaoulu.fi/files/vyyhti/kunnostus-opas_vyyhti_pieni_tiedosto.pdf (Vesistöjen kunnostus- ja hoitohankeopas s. 16-20 kunnostustoimenpiteitä)

Ulkkoisen kuormituksen vähentäminen

- [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesistöjen_kunnostus/Valumaalueen_kunnostus/Ulkoisen_kuormituksen_vahentaminen/Ulkoisen_kuormituksen_vahentaminen\(8182\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesistöjen_kunnostus/Valumaalueen_kunnostus/Ulkoisen_kuormituksen_vahentaminen/Ulkoisen_kuormituksen_vahentaminen(8182))
- <https://www.maajakotalousnaiset.fi/sisalto/suojavyohykkeet-ja-kosteikot-7554>

Vesikasvillisuuden niitto

- <https://www.maajakotalousnaiset.fi/sisalto/vesikasvien-poisto-7540>
- https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/vesistöjen_kunnostus/Rantojen_kunnostus/Vesikasvien_poisto

Hoitokalastus

- https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesistöjen_kunnostus/Jarvien_kunnostus/Kunnostusmenetelmät/Ravintoketjukurkunnostus

Ruoppaus

- <https://www.maajakotalousnaiset.fi/sisalto/ruoppaus-7541>

